

Rozporządzenie Rady Ministrów

z dnia 25 lipca 1922 r.

w przedmiocie ordynacji wyborczej do Sejmu Śląskiego.

Na zasadzie art. 13 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15 lipca 1920 r., zawierającej Statut organiczny Województwa Śląskiego (Dz. U. R. P. № 73, poz. 497) orządza się co następuje:

§ 1. Wybory do pierwszego Sejmu Śląskiego przeprowadzone będą według przepisów:

1) dekretu z dnia 28 listopada 1918 r. o ordynacji wyborczej do Sejmu Ustawodawczego (Dz. P. P. P. № 18, poz. 46);

2) dekretu z dnia 9 grudnia 1918 r. o przedłużeniu niektórych terminów prekluzyjnych przy wyborach do Sejmu (Dz. P. P. P. № 20, poz. 63) oraz

3) dekretu z dnia 26 grudnia 1918 r. o zmianach w ordynacji wyborczej do Sejmu Ustawodawczego (Dz. P. P. P. № 21, poz. 74) — ze zmianami wyszczególnionymi w § 2 niniejszego rozporządzenia.

§ 2. Art. 1 dekretu z dnia 28 listopada 1918 r. (Dz. P. P. P. № 18, poz. 46) ma brzmień:

„Wyborcą do Sejmu Śląskiego jest każda osoba posiadająca obywatelstwo polskie i zamieszkała na Śląsku w dniu objęcia kraju przez władze polskie, t. j. 3 lipca 1922 r. bez różnicy płci, która w dniu ogłoszenia wyborów w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej ma ukończonych 21 lat wieku”.

Art. 2 ma brzmień:

„Każdy wyborca ma prawo wybierania tylko w tym okręgu wyborczym, w którym zamieszkuje przynajmniej od przedednia ogłoszenia wyborów w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

Każdy wyborca ma prawo oddania jednego głosu w jednym tylko obwodzie głosowania, w którym zostaje wpisany do spisu wyborców”.

Art. 3 skreśla się.

Art. 5 ma brzmień:

„Prawo wybierania nie przysługuje:

1) Pozbawionym całkowicie lub częściowo własnowolności tudzież upadłym dłużnikom w czasie trwania tego stanu.

2) Pozbawionym z mocy orzeczenia sądowego władzy ojcowskiej, względnie rodzicielskiej w czasie trwania tego stanu.

3) Prawomocnie skazanym wyrokiem sądowym, jeśli zarazem orzeczono oddanie, względnie dopuszczalność oddania pod dozór policyjny lub do domu pracy — na czas trwania dozoru lub pobytu w domu pracy — w każdym razie przez lat 3 po prawomocności wyroku, o ile w myśl innych przepisów pozbawienie praw wyborczych nie rozciąga się na czas dłuższy.

4) Nadto w górnośląskiej części Województwa Śląskiego:

a) pozbawionym prawomocnym wyrokiem sądowym obywatelskich praw honorowych, a to na czas trwania tego stanu;

b) prawomocnie skazanym za kradzież i sprzeniewierzenie (cz. 2 rozdział XIX kodeksu karnego, obowiązującego w b. dzielnicy pruskiej), oszustwo i nieuczciwość (cz. 2 rozdz. XXII kodeksu), lichwiarski wycisk, kuplerstwo tudzież za zbrodnie i występki odnoszące się do wykonywania praw obywatelskich (cz. 2 rozdz. V kodeksu), a to w braku innych przepisów prawnych — na przeciąg lat trzech po odcierpieniu kary.

5) Na Śląsku Cieszyńskim prawomocnie skazanym:

a) za zbrodnie przewidziane w austriackiej ustawie karnej tudzież za przekroczenia kradzieży, sprzeniewierzenia i uczestnictwa w tychże, oszustwa i kuplerstwa (§§ 460, 461, 463, 464 i 512 ustawy karnej);

b) za przestępstwa przewidziane w § 1 ustawy z dnia 28 maja 1881 r. o środkach zaradczych przeciw nierzetelnemu postępowaniu w czynnościach kredytowych (austrij. dz. u. p. № 47), względnie w §§ 2, 3 i 4 ces. rozporządzenia z dnia 12 października 1914 r. (austrij. dz. u. p. № 275);

c) za przestępstwa przewidziane w § 1 ustawy z dnia 25 maja 1883 r. o przepisach karnych przeciwko udaremnieniu egzekucji (austrij. dz. u. p. № 78);

d) za występki przewidziane w ustawie z dnia 26 stycznia 1907 r. w przedmiocie postanowień karnych, mających na celu ochronę wyborów (austrij. dz. u. p. № 18), a to na czas określony w § 14 tejże ustawy;

e) za przestępstwa przewidziane w ustawie z dnia 2 lipca 1920 r. o zwalczaniu lichwy wojennej (Dz. U. R. P. № 67, poz. 449),

względnie poprzednio obowiązujących w tym przedmiocie przepisach, jeśli ze skazaniem łączą się te same skutki, co ze skazaniem za przekroczenie oszustwa. Pozbawienie prawa wybierania, o ile skutków karno-sądowych skazania nie uchylono wcześniej, ustaje przy zbrodniach wymienionych w § 6 ust. 1—10 ustawy z dnia 15 listopada 1867 r. (dz. p. p. № 131) z chwilą odbycia kary, przy zbrodniach, za które orzeczono karę conajmniej pięcioletniego pozbawienia wolności — po dziesięciu latach po odcierpieniu kary, przy innych zbrodniach po latach pięciu po odcierpieniu kary, zaś przy występkach i przekroczeniach po upływie lat trzech po odcierpieniu kary.

6) W b. dzielnicy rosyjskiej prawomocnie skazanym za zbrodnie tudzież na kary, z którymi łączy się pozbawienie lub ograniczenie praw (art. 25—30 k.k.) tudzież pozbawionym praw w myśl kodeksu kar głównych i poprawczych.

7) Prawomocnie skazanym przez sądy wojskowe za przestępstwa pospolite, wyszczególnione powyżej w ustępach 4, 5 i 6 oraz za przestępstwa wojskowe w armji polskiej, jeśli orzeczono utratę obywatelskich praw honorowych lub postąpiono w myśl art. 23, 24, 42 i 43 rozporządzenia Rady Ministrów z 10 maja 1920 r. w przedmiocie wprowadzenia w życie wojskowego kodeksu karnego (Dz. U. R. P. № 59, poz. 369).

W art. 7 dodać na końcu: „o ile do dnia ogłoszenia wyborów w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej ukończyli 25 lat”.

W tymże artykule dodaje się nowy ustęp: „O zakwestjowaniu prawie wybieralności rozstrzyga wyłączni sąd apelacyjny w Katowicach”.

Art. 8 ma brzmień:

„Państwowi urzędnicy administracyjni wszelkich dykasterji oraz sędziowie i urzędnicy sądowi nie mogą być wybierani w tych okręgach wyborczych, w których pełnią swą służbę.

Przepis ten nie dotyczy urzędników państwowych i wojewódzkich oraz wojskowych tych władz, których kompetencja rozciąga się na całe województwo”.

Art. 9 ma brzmień:

„Pracownicy państwowi i samorządowi, z wyjątkiem ministrów, podsekretarzy stanu i profesorów wyższych uczelni, z chwilą wyboru na posła otrzymują na czas trwania kadencji Sejmu bezpłatny urlop.

Wojskowi w razie wyboru na posła zostają na czas trwania mandatu poselskiego przeniesieni w stan nieczynny ze zwolnieniem od wszelkiej zależności służbowej bez prawa noszenia munduru.

Lata spędzone na wykonywaniu mandatu poselskiego liczą się do lat służby”.

Art. 11 ma brzmień:

„Dla przeprowadzenia wyborów obszar województwa śląskiego dzieli się na trzy okręgi wyborcze, jak następuje:

Okrąg № 1 z siedzibą Głównej Komisji Wyborczej w Cieszynie obejmuje powiaty: Cieszyn, Bielsk miasto i powiat, Pszczyna i Rybnik. Okrąg ten wybiera 18 posłów.

Okrąg № 2 z siedzibą Głównej Komisji Wyborczej w Katowicach obejmuje powiaty: Katowice miasto i powiat oraz powiat Rudą. Okrąg ten wybiera 15 posłów.

Okrąg № 3 z siedzibą Głównej Komisji Wyborczej w Królewskiej Hucie obejmuje powiaty: Królewska Huta, Świętochłowice, Tarnowskie Góry i Lubliniec. Okrąg ten wybiera 15 posłów.

Art. 12 skreśla się.

Art. 15 ma brzmieć:

„W zarządzeniu wyborów oznaczony będzie dzień głosowania, na który wybrać należy niedzielę lub święto. Głosowanie odbywa się w jednym dniu w całym województwie. Głosowanie powinno być wyznaczone najwcześniej na 50 dzień, a najpóźniej na 60 dzień po dniu zarządzenia wyborów.

Zarządzenie wyborów winno być ogłoszone w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej oraz w Dzienniku Ustaw Śląskich.

Dzień ogłoszenia wyborów w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej uważa się za dzień zarządzenia wyborów”.

W art. 18 zdanie drugie i trzecie otrzymuje brzmienie:

„Wojewoda kontroluje normalne powstanie Komisji. Nadzór nad czynnościami komisji będzie pełnił w każdym okręgu komisarz wyborczy, mianowany przez wojewodę i pozostający pod bezpośrednią kontrolą Generalnego Komisarza Wyborczego, mianowanego przez wojewodę w porozumieniu z Tymczasową Radą Wojewódzką”.

Art. 21 ma brzmieć:

„Pozostali członkowie Głównej Komisji Wyborczej i tyluż ich zastępców wybiera zgromadzenie naczelników gmin wiejskich i miejskich”.

W art. 22 zamiast: „wójci i członkowie Rady Miejskiej” ma być „naczelnicy gmin wiejskich i miejskich”.

W art. 23 zamiast: „Każdy z członków Rady Miejskiej lub każdy wójt” ma być: „Każdy naczelnik gminy wiejskiej i miejskiej”.

W art. 24 zamiast: „Sąd Najwyższy” ma być „sąd apelacyjny w Katowicach” i zamiast: „wójci, ewentualnie Rada Miejska” ma być „naczelnicy gmin wiejskich i miejskich”.

W art. 29 zamiast: „karze grzywny od jednej do stu marek lub od dwóch do dwustu koron” ma być: „karze grzywny od 100 do 1000 marek niemieckich, względnie na Śląsku Cieszyńskim od 1000 do 10.000 marek polskich”.

W art. 30 zamiast: „10 marek (dwadzieścia koron)” ma być: „150 marek niemieckich, względnie 1500 marek polskich” i zamiast: „15 marek (30 koron)” ma być: „250 marek niemieckich, względnie 2500 marek polskich”.

W art. 31 pierwsze zdanie ma brzmieć: „Naczelnicy gmin, względnie naczelnicy byłych obszarów dworskich sporządzą w porządku alfabetycznym spis wyborców (według wzoru — dodatek № 1) zamieszkających w przeddzień zarządzenia wyborów w poszczególnych miejscowościach”.

W drugim zdaniu po wyrazach „naczelnik gminy” należy dodać „względnie naczelnik b. obszaru dworskiego”.

W art. 35 zamiast końcowego słowa „pięć” ma być „ośm”.

W art. 36 po słowie „obywatel” dodać „stale zamieszkały na obszarze Województwa Śląskiego”.

W art. 41 zamiast: „trzydziestym drugim” ma być „czterdziestym piątym”.

W art. 42 zamiast: „Sądu Najwyższego” ma być „sądu apelacyjnego w Katowicach”.

W art. 55 zamiast: „dziesiątej wieczorem” ma być „ósmej wieczorem”.

W art. 61 zamiast: „do stu marek (dwieście koron)” ma być „do 1000 marek niemieckich, względnie 10.000 marek polskich”.

W art. 64 skreślić słowa: „ani też na ulicy i na placu przed wejściem do budynku w promieniu stu metrów”.

W art. 70 drugie zdanie ma brzmieć: „Po sprawdzeniu przez członka prowadzącego protokół, czy nazwisko wyborcy znajduje się na liście wyborców, wyborca otrzymuje ostemplowaną kopertę do głosowania, udaje się następnie do celi izolowanej, gdzie wkłada w kopertę kartę do głosowania i wręcza potem kopertę przewodniczącemu Komisji”.

W art. 73 zamiast „dziesiątej” w pierwszym i drugim zdaniu ma być „ósmej”.

W art. 77 zamiast „Sąd Najwyższy” ma być „Sąd wyznaczony przez Sejm Śląski”.

W art. 86 zamiast „do pierwszego prezesa Sądu Najwyższego” ma być „do prezesa sądu apelacyjnego w Katowicach” i zamiast końcowych słów „naczelnikowi kancelarii Izby Poselskiej” ma być „do Kancelarii Sejmu Śląskiego”.

W art. 87 ust. 1 zamiast „państwo” ma być „Skarb Śląski”.

W art. 88 po słowach „każdy obywatel” dodaje się „uprawniony do głosowania”.

W art. 89 zamiast „w dzienniku urzędowym państwa i w dzienniku miejscowym” ma być „w gazecie urzędowej Województwa i w dziennikach miejscowych”, a słowa „do Sądu Najwyższego drugi zaś egzemplarz Komisja Główna przesyła” — skreśla się.

W art. 90 zamiast „Sąd Najwyższy” ma być „sąd, wyznaczony przez Sejm Śląski stosownie do art. 16 Ustawy Konstytucyjnej z 15 lipca 1920 r., zawierającej statut organiczny Województwa Śląskiego (Dz. U. R. P. № 73, poz. 497)”.

Art. 91 i art. 92 skreśla się.

W art. 93 zamiast „Kasy Państwowej” ma być „Kasy Wojewódzkiej”.

Ostatnie zdanie ma brzmieć: „Do orzekania w tych sprawach powołany jest miejscowy sąd powiatowy”.

W art. 94 zamiast „Sądu Najwyższego” ma być „sądu, stanowiącego o ważności wyborów”.

Art. 95 skreśla się.

W art. 96 zamiast „Sądowi Najwyższemu” ma być „sądowi przezeń wyznaczonemu”.

Art. 97 ma brzmieć:

„Mandat posła wygasa w razie:

- 1) śmierci posła,
- 2) zrzeczenia się mandatu,
- 3) utraty prawa wybieralności,
- 4) objęcia przez posła płatnej służby państwowej, z wyjątkiem stanowiska Ministra, Podsekretarza Stanu i profesora wyższej uczelni,
- 5) przyjęcia lub zatrzymania przez posła stanowiska odpowiedzialnego redaktora,

6) zajścia wypadków, przewidzianych w art. 22 Ustawy Konstytucyjnej z 17 marca 1921 r. (Dz. U. R. P. № 44, poz. 267).

Korzystanie z reformy rolnej przez nabycie działki gruntu nie podpada pod przepisy art. 22 „Ustawy Konstytucyjnej”.

Dodaje się nowy artykuł 97-a treści następującej:

„W razie zajścia okoliczności, powodujących wygaśnięcie mandatu poselskiego stosownie do art. 97, władze stwierdzające te okoliczności obowiązane są o tem zawiadomić Marszałka Sejmu Śląskiego.

Wygaśnięcie mandatu poselskiego stwierdza Sejm Śląski”.

W art. 98 zamiast „Sąd Najwyższy” ma być „wyznaczony przez Sejm Śląski sąd”.

W art. 99 zamiast „Nowowyzbranej Izby” ma być „nowo wybranego Sejmu Śląskiego” a zamiast „Marszałka Izby” ma być „Marszałka Sejmu Śląskiego”.

W art. 100 w pierwszym zdaniu zamiast wyrazów „O ile Sąd Najwyższy orzecze” ma być „o ile sąd wyznaczony przez Sejm Śląski orzecze”.

W temże zdaniu wyrazy „Minister Spraw Wewnętrznych” zastąpić wyrazem „Wojewoda”.

We wzorze protokołu głosowania (dodatek № 4) wstawia się przed rubryką „Ilość głosujących wyborców” nową rubrykę „Liczba uprawnionych do głosowania”.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze uzyskuje moc prawną z dniem ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 4. Wykonanie niniejszego rozporządzenia powierza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Ministrowi Sprawiedliwości; jednocześnie upoważnia się Ministra Spraw Wewnętrznych do ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej tekstu dekretu o ordynacji wyborczej w brzmieniu obowiązującym dla wyborów do Sejmu Śląskiego.

Prezydent Ministrów:

Artur Śliwiński

Minister Spraw Wewnętrznych:

A. Kamiński

Minister Sprawiedliwości:

W. Makowski
